

Leesclub 137: Familie & identiteit

Grondvuur
van Mirjam Gielen

Spelregels

In deze leesclub discussieer je met een groepje van 4 tot 6 lezers over *Grondvuur* van Mirjam Gielen. Je doet dat aan de hand van kaartjes met vragen over de tekst. De leesclub begint met een korte inleiding, die een van de spelers voorleest. Daarna volgen 4 rondes:

- 1 Ronde 1 bestaat uit 5 vragen over het verloop van verhaal. De spelers draaien om de beurt een kaartje om en geven antwoord op de vraag. Daarna mogen andere spelers reageren.
- 2 Ronde 2 is een vragenrondje waarin elke speler een vraag mag formuleren aan een van de personages.
- 3 Ronde 3 is de discussieronde. In deze ronde draaien de spelers om de beurt een kaartje om van een stapel naar keuze. Hij of zij geeft antwoord op de vraag, waarna de rest mag reageren. Vervolgens kiezen de overige spelers om de beurt een kaartje van een van beide stapels. Als een discussievraag herhaalt wat eerder in het gesprek al aan bod gekomen is, mag de speler die aan de beurt is een volgende kaart omdraaien. Dit gaat zo door totdat alle kaartjes omgedraaid zijn.
- 4 Aan het einde van de discussie komen de spelers samen tot een oordeel over de tekst. In ronde 4 geven ze een oordeel uitgedrukt in sterren en motiveren zij hun keuze.

Deze leesclub werd ontwikkeld door de redactie van LitLab, een digitaal laboratorium voor literatuuronderzoek op de middelbare school. Ga voor meer lesmateriaal naar www.litlab.nl. Een docentenhandleiding en een didactische verantwoording van deze werkvorm zijn beschikbaar via www.litlab.nl/docenten.

Deze leesclub is gratis beschikbaar onder de Creative Commons licentie 'NaamsvermeldingNietCommercieel-GelijkDelen 4.0 Internationaal'.

Inleiding

'Ze hadden een bom boven op mijn zus laten vallen. Zij hadden het gedaan. Zij zaten fout. Ik deed het goede, onder leiding van deze vrouw, die wist hoe dat moest. Dit wilde ik blijven doen. Ik wilde ook verband, pleisters, spalken. Zodat alles weer – een beetje – goed zou komen.' (p. 16)

In *Grondvuur* van Mirjam Gielen vindt Julia een doos met oude brieven van haar oma. Julia's oma schreef de brief aan haar overleden zus, die in 1944 tijdens het bombardement op Nijmegen om het leven kwam. Julia ontdekt een oud familiegeheim en gaat vastbesloten op onderzoek uit, maar zowel bij haar oma als bij haar moeder stuit ze op een muur van zwijgen. Hoe ga je om met een verleden dat nog steeds zo aanwezig is, maar waar niemand woorden aan kan geven? In deze leesclub ga je in discussie over de herinnering van de Tweede Wereldoorlog en over de manier waarop families gevormd worden door hun geschiedenis.

Ronde 1: Grip op het verhaal

Draai om de beurt een kaartje om en geef antwoord op de vraag. Nadat degene die aan de beurt is antwoord gegeven heeft, mag de rest reageren of aanvullen

Ronde 2: Vragenrondje

Hieronder staan verschillende fragmenten uit het boek. Kies allemaal één fragment. Bedenk en noteer een vraag die je aan een van de personages zou willen stellen. Probeer samen antwoord te geven op die vraag.

1. Ans ontmoet Ferd: 'Ik denk... die gebeurd zijn.' (p. 77-78)
2. Julia belt met haar zus Manon: 'Mooi niet ... niet gekregen.' (p. 117-118)
3. Eva ontdekt het familiegeheim: 'Tijdens het... haar geheim.' (p. 135-137)

Ronde 3: Discussievragen

Draai om de beurt een kaartje om van een stapel naar keuze en reageer op de discussievraag. Nadat degene die aan de beurt is antwoord gegeven heeft, mag de rest reageren.

Ronde 4: Oordeel

Geef *Grondvuur* samen een waardering uitgedrukt in sterren. Beargumenteer vervolgens jullie keuze. Wat vonden jullie goed en wat juist minder goed? Heeft de discussie jullie individuele oordeel veranderd, en zo ja, hoe? Probeer voorbeelden en argumenten te halen uit jullie reacties op de discussievragen.

Vraag 1

Vanuit welke drie personages wordt *Grondvuur* verteld?

Vraag 2

Over welk familiegeheim wordt er al jaren gezweven in de familie van Julia?

Vraag 3

Waarom durft Ans niet voor haar familiegeheim uit te komen?

Vraag 4

Wat heeft Julia gemeen met haar oudoom Sjaak?

Vraag 5

Wat ontdek je in de epiloog over Ans?

Antwoorden

1. *Grondvuur* wordt verteld vanuit het perspectief van Ans, Eva en Julia.
2. De overgrootvader en de oudoom van Julia waren 'fout' in de oorlog.
3. In de familie van Ferd worden 'foute' families niet geaccepteerd.
4. Ze zijn allebei fanatieke sporters.
5. Ans heeft het Joodse meisje verraden.

Vraag

3

Vraag

2

Vraag

1

Antwoorden

Vraag

5

Vraag

4

Feest der herkenning? 1

“Voor ons is het lastig, maar denk eens aan de mensen in Duitsland,” had pa gesust. “Die Angelsaksische bommen zijn voor hen bedoeld. (...)” (p. 10) De vader van Ans toont compassie met de Duitse bevolking. Begrijp jij dat? Leg je antwoord uit.

Feest der herkenning? 2

Wat wist jij al over de Tweede Wereldoorlog voordat je dit boek las? Wat heb je tijdens het lezen van *Grondvuur* geleerd over deze geschiedenis?

Feest der herkenning? 3

‘Ik mocht drie sporten kiezen, later zou ik horen waar ik geplaatst kon worden. (...) De dag ervoor was ik op weg naar de bieb ingehaald door een jonge vrouw op een racefiets. (...) *Wielrennen*, schreef ik dus op.’ (p. 40) In hoeverre worden de keuzes in ons leven bepaald door toeval, denk je?

Feest der herkenning? 4

Julia voelt zich niet gezien en gewaardeerd door haar moeder. Kun jij je voorstellen dat Julia zich zo voelt? Kun jij je ook voorstellen dat haar moeder Eva dit heel anders ziet? Leg te antwoorden uit.

Feest der herkenning? 5

Zowel Ans als Eva oefenen invloed uit op de studiekeuze van hun dochter. Wat vind jij hiervan? In hoeverre horen ouders invloed te hebben op de studiekeuze van hun kind? Of moet een kind kunnen worden wat hij/zij wil?

Feest der herkenning? 6

‘Er is een meisje in huis daar, waarvan ze zeggen dat het hun nichtje is. Maar dat is niet waar.’ (p. 188) Hoe verklaar jij dat Ans deze onthulling doet, en in hoeverre heb je begrip voor haar verraad?

Feest der herkenning? 7

Vaak leeft een oorlog voort in volgende generaties. Hoe zit dat in de familie van Julia? Is Julia ook nog een slachtoffer van de oorlog? Leg je antwoord uit.

Feest der herkenning? 8

Wat weet jij van jouw familiegeschiedenis? Op welke manier heeft jouw familiegeschiedenis invloed op jouw leven?

Feest der herkenning?

3

Feest der herkenning?

2

Feest der herkenning?

1

Feest der herkenning?

6

Feest der herkenning?

5

Feest der herkenning?

4

Feest der herkenning?

8

Feest der herkenning?

7

Stof tot nadenken? 1

In *Grondvuur* gaat het onder andere over 'goed' en 'fout'. In welke situaties in het verhaal zie jij dit thema terugkomen? Is de scheidslijn tussen 'goed' en 'fout' altijd duidelijk? Leg je antwoord uit.

Stof tot nadenken? 2

Vind jij de titel *Grondvuur* goed gekozen? Leg je antwoord uit.

Stof tot nadenken? 3

In hoeverre heeft het familiegeheim de verschillende moeder-dochterrelaties beïnvloed in de familie van Julia? Wordt dit nu doorbroken door Julia en haar moeder? Leg je antwoord uit.

Stof tot nadenken? 4

In *Grondvuur* zijn er veel parallellen aan te wijzen in de levens van de verschillende vrouwen. Welke overeenkomsten zie jij in de levens van Ans, Eva en Julia?

Stof tot nadenken? 5

Het verhaal van *Grondvuur* wordt verteld door drie ik-vertellers: Ans (deels in brieven), Eva en Julia. Wat voegt die vertelstijl volgens jou toe aan het verhaal? Wat zou er zijn gebeurd met jouw begrip van het verhaal als het door één (personale of alwetende) verteller was verteld?

Stof tot nadenken? 6

'Dat zeg ik helemaal niet. Ik bedoel alleen maar dat het niet gezond is om alsmaar met prestaties en het verslaan van anderen bezig te zijn. Het lijkt wel oorlog in het klein.' (p. 106-107) Eva is geen voorstander van fanatiek sporten. Leg uit waar haar standpunt vandaan komt.

Stof tot nadenken? 7

'Die regel geldt niet voor zonen. Die zouden waarschijnlijk ook van weinig nut zijn bij het doen van de was en het koken.' (p. 174) Eva is tijdens haar studie een feminist geworden. Begrijp jij waarom zij zich aangetrokken voelde tot deze beweging? Leg je antwoord uit.

Stof tot nadenken? 8

'Weet je, toen ik studeerde hadden we het over "nature" en "nurture". Of je gevormd wordt door je genen, of dat je gevormd wordt door je opvoeding.' (p. 178) Hoe zie je het thema 'nature en nurture' terug in *Grondvuur*?

Stof tot nadenken?

3

Stof tot nadenken?

2

Stof tot nadenken?

1

Stof tot nadenken?

6

Stof tot nadenken?

5

Stof tot nadenken?

4

Stof tot nadenken?

8

Stof tot nadenken?

7